

DISSERTATIONIS ACADEMICÆ

*Vitam & Merita M. ISAACI B.
ROTHOVII,*

Episcopi q. Aboënsis,

Exposituræ,

— Particulam XI:amam

Consensu Facult. Philos. in Acad. Ab.

PRÆSIDE

FRANC. MICH. FRANZÉN,

Hic. & Mor. Prof. Reg. & Ord. Acad. Svec. Octodecimviro,

Pro Exercitio

Publicæ disquisitioni subiect

FREDERICUS BERGBOM,

Stipend. Segercranz. Ostrobothniensis.

In Auditorio Physico die XV Dec. MDCCCVIII.

Horis p. m. consuetis.

ABOÆ,

In Officina FRENCKELIANA.

Th. I.

Quatenus in juribus & officiis definiendis morum doctrina versatur, aptiorem in illa methodum recentiores quam veteres secuti sunt philosophi, cum de prima quærent legi formula sive principio moralitatis.

Th. II.

Quatenus autem honestatis sive perfectionis moralis idea explicanda est & ad usum accommodanda, antiqui videntur rectiore processisse via, cum de summo bono sive fine agendorum constituendo solliciti, hunc in homine ipso ejusque præ brutis animantibus excellentia quærent. Cujus varia phænomena in quatuor collegerunt ideas: fortitudinis scilicet, prudentiæ, justitiæ & moderatiõnis.

Th. III.

Antiquam cum recentiore conjungere methodum in Ethica sua Cel. Boethius haud infelici tentavit successu: postquam libertatem, sine qua nulla existere possit moralitas, sui ipsius fieri legem, atque eo ipso quatuor illa honesti genera ab antiquis definita efficere, sagax illius observaverat ingenium.

Th. IV.

Fortis nimirum is esse dicitur, qui & vi resistit, & mala fert ac superat: h. e. qui obstacula tollit liberæ suæ efficacitatis.

Th. V.

Frustra vero hanc exserere conaretur, nisi & fines eligere optimos & aptissima adhibere adminicula intellexerit, prudens, h. e. verum cognoscere & sequi experiendo & cogitando adnitens.

Th. VI.

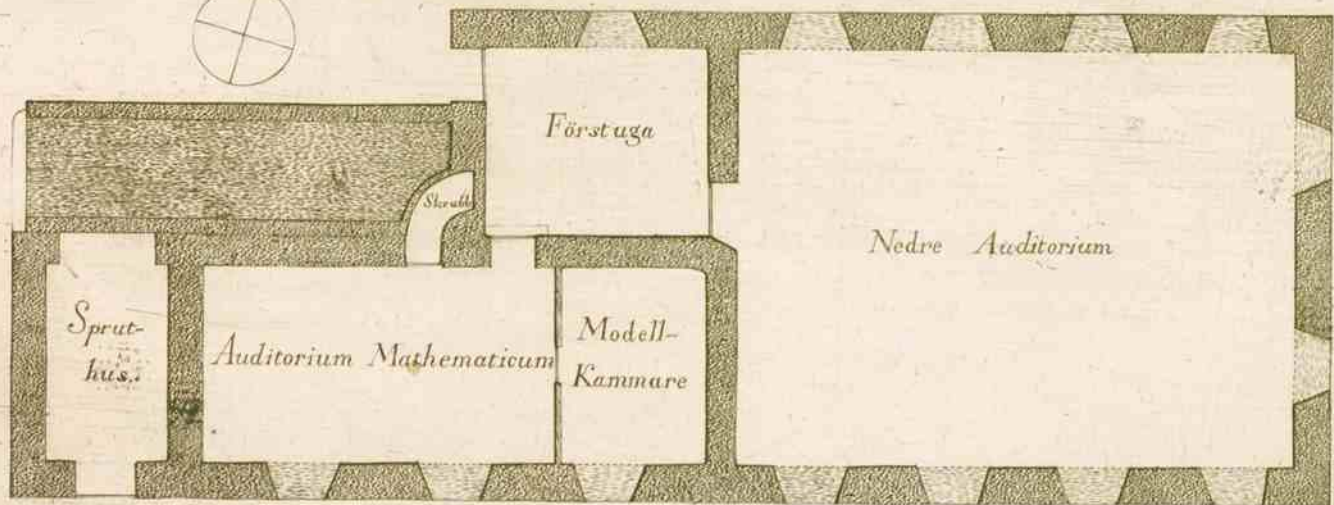
Cogitandi autem facultatis cum ea sit vis, ut individualia universalibus subiciat, sapiens, quatenus libere vult, non potest non velle id quod universaliter est bonum: h. e. justum. Injustus homo æque servus est sensuum suorum, ac timidus & stultus.

Th. VII.

Nihil vero magis prodit, te non libere agere, quam si sensuum illecebrijs ita indulges, ut non cupiditates & affectus animi tui modereris, idque quod decorum est & homine rationis compote dignum, in omni tua actione observes.

PLANRITNING
af
GAMLA AKADEMI Huset
i Åbo.

Vita Roth. p. 161. Not.

0 5 10 20 30 40 Alnar.

Patet ex jam allatis tanta fuisse Ill. Gen. Gubernatoris & Comitum P. BRAHE de Academia Aurica condenda & illustranda merita, ut mirari fere conveniat ipsum inde ab incunabulis Instituti hujus Litterarii ejus haud designatum fuisse Cancellarium, quamquam primas & præcipuas in ea moderanda & fovenda partes, communicatis haud raro cum Cancellario Regni Ill. Com. AXELIO OXENSTJERNA consiliis, impigre nihilominus egerit. Cum vero aucta indies negotiorum moles exigeret, ut haberet Consistorium Præfulem, cujus nutui & arbitrio, ex tenore Constitutionum Academicarum, res variæ & disceptationes, præsertim graviores, submitti possent, prætereaque nec liceret nec deceret semper in administranda Rep. Academica recta via, & sine in-

X

ter-

consumerentur, non nisi magno cum ærarii Academici, nec non Professorum & Stipendiariosum privato dispendio denique restauratas fuisse, docent Acta Consistorii Acad. horum temporum. — Eas sine mora funditus deletum iri, postquam novum, idque vastum & splendidissimum, in vicinia versus austrum jamjam surrexit Camoenis Auricis dicatum Delubrum, omnes & novimus, & oculis avidis jam percepimus; quare in memoriam ædificii & vetustate sua, & Musarum Fennicarum diuturna habitatione venerabilis, primas ejusdem lineas, sive Ichnographiam quandam ruentis jamjam ædis Academicæ, opellæ huicce subjungam, ut posteris hinc pateat, quam incommodis & exilibus frugales modestæque nostræ Pierides per secula adhæserint domiciliis.

terventu Cancellarii, ad S. R. Majestem recurrere, inde a primis Lycei nostri temporibus Patres Academici in id summopere intenti fuere, ut ex Proceribus Regni Cancellarium obtinerent, suarum rerum imprimis studiosissimum (*); cujus voti & demum

*) Sic e. g. cum Consistorium Academicum a. 1641 d. 9 Jul. ablegaret Prim. Theol. Prof. florem, D. ESCH. PETRÆUM, Holmiam ad varia Academica negotia ibidem penes S. R. Majestem & Ill. Com. BRAHE procuranda, etiam de *Cancellario* constituendo ut petitionem Consistorii insinuaret ipsum admonuit. — Die 2 Nov. a. 1642 in Protoc. Consistorii Acad. perhibetur: *Senatus Academicus besinner vidb Academiens floor affsknat theraff, att ingen Cancellarius till thenna Academie förordnat är; ty bleff för got anset, att Rector Magnif. vominne Consistorii therom medb snaraste skrifteligen hoos H. K. M:t och then Högloft. Kongl. Regeringen underdånigast anbäller.* Quam petitionem & Senatus Acad. die 23 ejusdem mensis hunc in modum S. R. M:ti detulit: *Effter såsom Constitutiones fordra, att vidb alle Universiteter och välbestälte Academier, en förnämligh Cancellarius vara bör, och kan Senatus Acad. bonom icke vara förutban, helst medban understundom sådana ärender förefalla, som icke utban Cancellarii rådb och bistånd kunna afgöras, och Senatus måste bonom om information, directione och befordran anmoda; årom förthenskuldb E. K. M:t vij ödmjukeligen och underdånigen bediandes, att E. K. M:t tåcktes aff Konungzlig. Gunst och Nåde denne Academiens medb een väl affectionerat Cancellario nådigast försee och benåda &c.* — Jacuit nihilo minus res apud Administratores Regiæ potestatis in-

num compotes facti, cum *Litteris Regiis d. 23 Oct.*
a. 1646 consignatis, Finlandiæ Gen. Gub. & Drot-
 zetus Regni Ill. Com. P. BRAHE primus Cancellari-
 us constitueretur Academiæ Aboënsis (*); cui mu-

X 2

neri

tacta & oblivioni quasi relicta; quam ob causam d. 19
 Junii a. 1645, in Consistorio Acad. iterum iterumque agi-
 tata est, prout ex Protoc. hujus diei liquet: *Utbloffuade*
M. MICHAËL WEXIONIUS, (Polit. & Hist. Prof.) sigl
vela, efter Senatus begäran, tala medh H. Grefl. Nåde
i Stockholm, om någon viss denne Academiæ Cancellar;
 ut alia ejusdem generis, in Actis sæpius obvia, omittam.

- *) Cfr. *Kongl Maj:ts Nådiga Resolution uppå Academiens*
i Åboo underdånigst andragne åbrender, giffuen Stock-
holm d. 23 Oct. 1646, in Archivo Consist. Acad. cujus
Mom. 1, hæc habet: Hennes Kongl. Maj:t befinner haf-
na sina skäl, att bemälte Academie medh en viss Can-
cellario må blifua försedd, som icke allena tillbörligen
drager bekymmer om buadh som till desz goda erbållan-
de ocb conservation kan lända, men ocb i synnerbeet lå-
tber sigb vårda, att Docentes tberes plickt ocb åmbe-
tbe göra tillfyllest. Ocb bassuer Hennes K. M:t för
denna tijden nådigst gått junnit Rijkz. Drotzten Vål-
borne Gressue FEDER ERAHE samma Cancellariat till att
committera ocb oppdraga. — Paruit & lubens Regiæ
 huicce vocationi, benignumque suum in Academiam
 animum Litteris d. 1 Dec. a. 1646 ad Consist. Acad. mis-
 sis hunc in modum testatus est: *Efter Edert anbillande*
åre Wij blefne den Kongl. Academiens Cancellarius,
derföre Wij Eder Ebt ocb godbe Herrvar sampteli-
gen vele väntigen bassua betackat, som Ofs den åbran

neri deinceps, quamdiu in vivis esset, summa fide atque maximo cum rei Academicæ emolumento præfuit (*).

Inte-

giordt, och dertill uttköbrat bassue: Wij önska att bemålte Academia genom alla läsliga medell må dagligen nå sitt godbe opstegh, och warda gripin af ijsver till sine studiers fortsättning, att bnar och en af lust och glädie, må opräckat warda sitt embete tillsyllest göra &c.

- *) Prostant per plurima, imo innumera fere, in Actis non solum Academicæ Aboënsis, verum universæ Finlandiæ, publicis testimonia præclarissima de eximii hujus Viri immortalibus & in rem nostram Litterariam & in omnem Patriam meritis, quibus dignissimum se utique præbuit, qui princeps salutetur Auctor & Stator meliorum temporum, quæ post ipsum, sapientibus ejus consiliis & impigris studiis, in nostris oris affullere tam Ecclesiæ, Religioni & Litteris, quam Oeconomix nostræ publicæ & privatæ, & toti denique Reipublicæ. Patet quoque ex monumentis litterariis quæ superiunt hujus ævi, Academicos nostros per XL annos, quibus ejus tutela & patrocinio frui ipsis licuit, pio omnino & jugiter gratissimo animo Evergetæ propensissimi agnovisse prolixa in Musas nostras omnemque Societatem Academicam studia; quorum & ipse sibi probe conscius, emenso jam maximam partem vitæ laudatissimæ stadio, octogenarius prope ad Senatum Acad. d. 24 Oct. a. 1677, scripsit: *I gode Herrar och Mån, Rector och Senatus Academicus, må visserligen troo och Edber försäkra, att såsom Wij igenom Guds ingifvande hafva böos Hennes Maj:ts jordom Drottin, CHRISTINA, pådriffuit om den Aca-*

Interim jam in prima Academiæ fundatione
 Episcopum loci R. M. ISAACUM ROTHOVIVM S.
 R. Majestas Pro Cancellarium Academiæ designa-
 verat (*), cujus esset, junctis cum Confessorio Acad.
 con-

*demiens invrättande och funderande, åben Finska Natio-
 nen till åbra, nytto och välfärd i andligh och lekam-
 ligh måtto, och sedermera Ofs altijdh ombesittbat om
 dbeffs tilltågande och förkåffringh nu i så många åbr,
 medhan Vj haffue varit dess Cancellarius, jempte dhet
 Vj 10 åbrs tijdh Storfurstendömet Finlandh såsom
 General Gouverneur, medh all åbåga, idkesambet och
 flijt förestått hafue; åltså låfue Vj, vill Gudh! ånnu
 hereffter att göbra, nåmpligen befrämja, upprättbålla
 och beskydda dhet Univerfitetet och Academien, och i
 bästa måtton ål sådant vår Allernådigste nu regerande
 Konungs villia recommendera. Neque his promissis suis
 defuit, donec vacationem omnium munerum fuorum tan-
 dem a. 1680 petiit & obtinuit; quo eodem anno & diem
 supremum obiit, Ill. Comitem & Senatorem Regni
 BENED. OXENSTJERNA Succesforem in Cancellariatu Aca-
 demica Aboënsi nactus.*

- *) Superflunt in Archivo Regni sequentes Litteræ Regiæ
 CHRISTINÆ, d. 30 Mart. a. 1640 Neocopiæ ad RO-
 THOVIVM de munere Pro-Cancellarii suscipiendo datæ:
*Vj CHRISTINA — — Vår ynnest — — Eder är
 nogfsampt vitterligen Herr Biskop, buru som Vj, i
 nådigh anseende af Vårt Storfurstendöme Finlandh, på
 buad sätt dett allgemene Studiam i frije oförbudne Fa-
 culteter, så väl som andre bokelige Konster, måtte där
 komma i behörligh cultur och öfningh, haffue åcktat*

confiliis, non modo folerter providere ne Resp. uoſtra litteraria detrimenti quid caperet, verum etiam omnibus viribus ſtudiisque in eo eniti, ut indies novis effloſceret laudibus atque ſucceſſibus,
 ut

nödigt en Academiam eller Univerſitet i Vår Stad Åboo att fundera, till den ånda och genom Våra bref låtit kalla dem Vij till Låro-åmbetet i denſamma vele bruka, att de till den 4 Junii näſtkommande ſigb der ſkola inſtälla. Nu ſåſom intet väl kan ſkicka ſigb utban bemålte Academia må utbi tijdb vara förſörgd medb en Pro Cancellario, Vij och nådigſt hafue gott funnit, förmedelſt dedb åmbetbe I på den orten allarede Gudz-Förſambling betiåne, ſamme Pro Cancellariat der-till att adjungera och Eder opdraga; Altså år härmedb Vår nådiga villia och begåran, att I dedb an- och emottage, jemvål föreſtå, eſfter ſom den Academiens tarff kan fordra, och elieſt macht oppå ligger för den Provincen i ett annat och bättre lagb att bringa. Serdeles vele Vij I gå vår General Gouverneur tillbanda, och medb bonom fligtigt cooperere, att huad ſom kan behöfuas till Inaugurationen, nu medb forderligaste ſådant ſkee kan att företaga och förätta, jemvål ſedan att bringa allt utbi tilbörigit ſkick och ordning, att therutbinnan något i någor mätto icke må bliſua förſummat eller tillbaka fatt. Gudb alzmächtig Eder bejulle nådeligen.

GABRIEL OXENSTJERNA.

JAC. DE LA GARDIE.

CARL GYLLENHIJLM.

AXEL OXENSTJERNA.

GABRIEL OXENSTJERNA.

ut legibus juribusque Academicis suis constaret honos atque auctoritas, & ut officiis suis omnes in palæstra hacce litteraria desudantes pro virili factis facerent. Mansit ab his inde temporibus munus Pro-Cancellarii officio Episcopali adjunctum; quod institutum ratum quoque habuere Constitutiones Academicæ (Cyp. 2.), partes vicarii hujus Ephori breviter simul exponentes. Quod vero ad modum attinet, quo ROTHOVIVS noster eas per XII officii sui post conditam Academiam annos, sustinuerit, testantur satis superque commentarii utriusque Consistorii, ipsum continua & paterna omnino indulgentia teneram hanc suæ tutelæ commissam pupillam fovisse & adamasse, præsidiaque quævis & adjumenta, quæ, pro temporum ratione, habere licuit, ad ejus evehendam salutem & celebritatem attulisse. Sessionibus Senatus cum Patribus reliquis Acad. assiduus interfuit, fida & amica de re nostra litteraria sapienter administranda agitans consilia; necessitatibus variis & defectibus novæ Academicæ parcius dotatae, sublevandis, nec non certis & sufficientibus salariis cuique Doctorum constituendis sua, qua multum apud summos Regni Optimates valuit, auctoritate, providus consuluit; tam Docentes quam Discipulos de mutuis observandis officiis floreq. promovendo rei Academicæ sedulo admonuit (*), prætereaque in his omnibus agendis sum-

ma

* Occurrunt in Actis Consistorii Acad. loca haud pauca,

ma gravitate, cum singulari orationis & morum comitate conjuncta, adeo & Collegarum & studiosæ juventutis sibi conciliavit animos, ut nullas, quantum quidem ex Actis constat, cum quoquam eorum

ex-

e quibus dilucide patet quo alacri & perpetuo studio rei nostræ litterariæ ROTHOVIVS invigilaverit, e quibus nonnullæ tantum attulisse sufficiat. Sic habet *Protoc. Consist. d. 9 Oct. 1641*: *Förmanne H. Ebt. Procancelleren hvar och een att the åre fljttige i sit åmbete, och betenckie K. Majts och Regevingens godbe och nådige villie, huru som denne Academia Cronan icke ringa åbrligen kostar.* — Ipsum jam antea Doctoribus Academicis majorem in obeundis muneribus suis diligentiam privatim commendasse, sequentia in *Protoc. d. 17 Febr. ejusd. anni* notata comprobant: *Effter som admodum Rev. D:n: Pro Cancellarius haffuer beskylt Profesores vara försunlige utbi deras embete, och det genom M. Mart, Studium Rektori Magu. kungiordt, och Profesores icke viste annat, uthan att hvar och een dageligen. (så mycket möjeligit år) haffua bertill sitt åmbete giordt, bleff aftalt, att Magnificus derom först talar medh H. Ebt. Pro-Cancellario, och frågar buent H. Ebt. menar, och huadb feela kan, på thet att den personen kan admoneras.* — Leguntur his aliquam partem similia in *Protoc. d. 16 Febr. 1648*, ex occasione susceptæ deliberationis de successione ad III:am Theologicam Professionem post D. JOH. TERSERUM, cui obtinendæ Facultas Theol. aptos censuerat *Phys. Profesorem G. ALANUM, Math. Prof. S. KEXLERUM, & Log. Prof. N. NYCOPENSEM; H. Ebt. Pro-Cancellarius exciperadbe*

exercuerit similtates, omnium vero & superiorum & inferiorum non minus amorem quam venerationem, ad seram usque ætatem, consecutus sit.

Ad profitendas in novo Lyceo Artes Scientiasque quasvis liberales, Litteris Regg. Neocopiæ d. 16 Mart. a. 1640 exaratis, designati sunt X ingenio & doctrina jampridem insignes Viri, Svecia maximam partem oriundi, & in IV sic dictas Facultates, ad

Y exem.

beremoot och sadde, at the thenna gången icke hadde vâtt råkad, och at the skulle hafva ansedt ætatem, diligentiam, doctrinam, aptitudinem docendi, och seedt upå them, som lust hafva till att låsa, och icke nåmpna them, som medb ungdomen fåga progressus göra, tbermedb ungdomen år intet betient. Commendavit simul variis nominibus *Juris Prof. M. WEXIONIUM*, utpote vacanti officio & aptissimum & meritissimum, qui & hanc ab causam IV:to loco a Consistorio nominatus est; at munus ipsum haud ita multo post ALANO cesstit. — Displicensse vero plurimis Procancellarii generaliter nimis nemineque designato conceptam observationem, quæ sequuntur innuunt: *Profesores then ene efter then andre stå tberpå, att the medb fliztb hafve drivvit på sit kall och åmbethe, och begere utaff H. Ebt, han ville hafua fram bonom, som sådant för bonom berättat hafuer.* — Ipsum *Elog. Professoris JOH TERSERI (Jun.)* nimiam in partibus suis tuendis oscitantiam acriter reprehendisse, docet *Protoc. d. 8 Dec. 1647*; ut plura ejusdem generis facile conquirenda silentio omittam.

exemplum Academiae Upsaliensis, distributi; (*) quibus anno sequenti XI:us accessit, Facultati Medicæ adscriptus. (**). Erant ex his III Theologi, I Juris Consultus, I Medicus & VI Philosophiæ Profesores, nempe 1. Politices & Historiæ, 2. Lingg. Hebrææ & Græcæ, 3. Mathematicum, 4. Physices & Botanices, 5. Logices & Poëseos, & 6. Eloquentiæ. Primus Academiae Rector in ipsa ejus inauguratione constitutus est *Prim. Theol. Prof. Archipræp.* D. ESCH. PETRÆUS, (***) primusque in Facultate Philof. Decanus

*) Nomina meritaque primorum horum Professorum Aboënsium tradunt M. WEXIONIUS in *Nat. Acad. Ab. A.* STJERNMAN in sua *Aboa Litt.* passim, & J. BILMARK in III Disf. Acad. de *Professoribus Reg. Acad. Ab.* Præf. Prof. H. G. PORTHAN a. 1801 in lucem editæ. *Cfr. Åbo Tidn.* a. 1799, N. 8 & 9.

**) Fuit is ERICUS *Danielis* ACHRELIUS, postquam qui ante ipsum 1640 d. 9 Apr. ad Medicinam profitendam vocatus erat OL. REGELIUS huic vocationi renuerat.

***) Patet tamen ex Actis quæstionem motam fuisse de primo Rectoratu in Nobilissimum Juvenem CANUTUM KURCK transferendo; sic enim habet Protoc. Consistorii Acad. d. 14 Junii 1640: *Delibererades om Magnifico Rectore. Reverendisf. Dn. Episcopus, samt Dn. Doctor Eschillus och Dn. Mart. Stodius proponera Herr Presidentens Wål. Jöns Kurcks Son, Generosum Dn. Canutum Kurck, dertill alla Profesores såledbes swara,*

canus M. MICHAEL WEXIONIUS. --- Plura de primis
Academiae Auricae Doctoribus, variisque quæ se-
quen-

och medh sådan condition bevilia, att Excell. Du. Do-
ctor blifwer likwål Prorektor nu strax; och tber b:te
Canutus Kurck kommer ické innan inaugurationen till
Åbo, blifwer b:te Dn. Doctor Rector Magnificus. —
E Litteris ad Ill. Dicastrii Ab. Præsidentem & Sen, R. JOH.
KURCK hac de re mislis sequentia excerpta placet: Så,
Jom Gudh Altväldigh hafver nu medh denne nova A-
cademia så vidt komma låtit, at hon nu ändeligen
(näst Gudz tilbielp,) skall här i Åbo solenniter d. 15
Jul. inaugureras; Så emedan Wij alle samptligen här
i vårt Consistorio Acad. hafve i dagh proponerat och
veetba velat, hvem såsom Rector Magn. utbi sielfua in-
auguratione blifva skulle? hærtill intbet annat tänkt,
önskat eller begärat, utan E. H:s elskelige k. Son, Vål-
borne Knut Kurck, hvilken Wij förnummit hafva be-
römligen effter sin ålder in studiis sig hafva förkäprat.
Men eburu väl Wij samptligen hafue väntat E. H:s
deruppå serdeles svar, (Apparet hinc jam antehac deli-
berationem quandam eadem de re in Consistorio susce-
ptam fuisse?) åbre Wij äbnnu intbet derom förvisfede.
Och effter tiddhen begynner tillstunda, hafve Wij rådh-
sampt funnit E. H:s välbem:te k. Son till Magnificum,
så mycket som oss ståår att giöra, giärna votera. Be-
gåre fördenskuldb aff E. H:t ganska tjenstligen och flit-
teligen E. H:t villo här om H. N:de Svea Rijkets Cancel-
larium bemöda, och seaban, approbante bögh:te Regni
Cancellario, medh brevvijsaren vår utskickude oss in-
nan b:te 15 Julij ett godt och önskeligt svar öffver-
lesverera, på tbet att när inaugurationen angåd skall,

quentibus temporibus in Ordine Professorio heic
contigere mutationibus, instituti ratio hic afferre
prohibet.

Omni-

Reclor Magnificus m̄ solemniter tillijka constitueras, &c.
Repulsam tulisse Patres probabile est, cum Rectoratus ne-
mine renuente in solenni Academia inauguratione PE-
TRÆO cederet. Nihilominus novam ejusdem generis pe-
titionem d. 26 Jan. 1642, ad Ill. parentem dicti CANUTI
KURCK ablegarunt, qui vero per *Juris Prof. M. OL-*
DALEKARLUM d. 5 Junii insequentis ipsos in Consistorio
certiores fecit filium, adversa cum valetudine conflictan-
tem, & in transmarinis oris adhuc detentum, oblatum
sibi honorificum munus capessere non posse, quod ita-
que in 2:dum Theol. Professore M. SVEN. VIGELIUM de-
volutum est. (Factus est postea hic CANUTUS KURCK Se-
nator R. a. 1660, & 1677 Præses R. Dicasterij Holm.
Mortuus a. 1690.) Annuus vero ut esset Rectoratus A-
cademiæ Aboënlis, & paucitas Professorum, & variæ a-
liæ causæ fonticæ suadebant; quas pluribus exponit
Protoc. Consist. Acad. d. 9 Oct. a. 1640. *Effter som*
i Upsala mutatio Recloris skeer två gångor om åbret,
och Constitutiones dbet och förordna, ty opsade M. Mi-
chaël (WEXIONUS) p. t. Reclor, Magnifici åmbethe, be-
gerande at Senatus ville vara bekymbrat om novo Re-
clore eligendo. Men emedan här icke är så stoor nu-
merus Professorum, som i Upsala, kunde altså ordo
komma snart igen, och Reclorats Gestabodh för offta
bällin blifua. För denne och andre skålige orsaaker
skuldb, är af Reverendis. Dn. ProCancellario och sampt-
liga Professoribus beviliat, och på H. K. M:t:z vijdba-
re förklaring beslutit, at een Reclor blifuer beelt åby

Omnibus his, ut & reliquis novæ Academiæ Doctoribus, Ministris atque Civibus, S. R. Mitas certis atque definitis annuis stipendiis prospexerat, quæ primum & usque ad a. 1644, numerata plerumque pecunia e publico Provinciæ Aboënsis ærario (*Landtrånteriet*) cuique, ad præscriptum Regium, (*Statum* vocant) pendebantur; (*) quibus emolumentis

*igenom ifrån Majo til Majum: — Miserat quoque Con-
sist. Acad. d. 12 ejusdem mensis supplices ad S. R. M.
Litteras de annuo apud nos, quemadmodum Dorpati,
obtinendo Rectoratu Academico, emedan een godh deel
af Collegis än unge Mån äro, som til een tidh beller
gåffue acht på andras direction, än sielfua medh fbara
läggie handen an. Sedhan faller här alt för tungt,
effter icke ringa bekoftnad medföljer, emedan novus
Rector een måltidh giöra måste, och här flere och större
Collegia äro, som man för beder och godh correspon-
dentz icke kan eller må obuden förbiigå, än såsom utbi
Upsala, &c. Nullum vero, quantum quidem nos novi-
mus, hujus petitionis tulit Consist. Acad. responsum,
Nihilominus annuus sequentibus temporibus mansit Ma-
gistratus Academicus; quem morem in illo gerendo,
renitentibus quamvis Constitutionibus Academicis, (Cap.
IV. §. 5) hucusque & nos servavimus,*

*) Occurrit in Rationibus Fisci Provincialis Aboënsis pro A. 1641. (*Extrakt ur 1641 års General Bokslut för Masku, Wemo, Pikis och Haliko Hårader, samt Kimito Friherrskap*) designatio quædam horum expensarum, quæ itaque summam hic recensere juvat;

lumentis auctarii instar adjecta sunt IX prædia (*Afvelshemman*) urbi vicina, Juris Consulto, Medico, VI Philosophis & Quæstori distribuenda; (*) donec demum ex mandato Regio d. 8 Jul. a. 1644 consignato, CCCIV villæ rusticæ Ditionis Aboënsis & Björneburgensis, cum suis redditibus, prætereaque
MCXIV

	Dal.	r.	p:gr
3 Theol. Profesorer, à 400 Dal. S:mt	1200		
1 Juris Profesor, som tillika är Assessor i K. Åbo Hofrätt	300		
1 Medicinæ Profesor	450		
6 Philosophiæ Profesorer, à 400 Dal.	2400		
1 Quæstor	250		
1 Notarie	75		
2 Philof. Adjuncter	184	12	
2 Cursorer	50		—
Diligentiöres	40		—
Typographus	100		—
2 Inspectores (Stipendd.)	150		—
Stipendiaterne	960		—
Profesores hvar sitt præbende Hemman, som ränta tillammans	264	14	21.
Summa Dal. S:mt	6423	26	21.

*) Prostant Litteræ Regiæ d. 14 Aug. 1641, ad Ill. Gen. Gub. Com. P. BRAHE datæ, quibus significavit S. R. M.:
Vij hafue nådigst samptyckt och beviliat Profesforibus Juris, Medicinæ och Philosophiæ, samt Quæstori Academico i Academien utbi Abo, att må hvardera bekomma ett bondebemman, till att haffua dber deras affuel på, eller att niutha den råntan, som derut off faller &c.

MCXIV tonnæ frumenti ex decimis Coronæ vindicatis, (*Kronotionde*) ad Statum Academicum tanto certius & abundantius sustentandum, delegarentur. (*) Varia tamen fortuna Academicos nostros

*) Dignæ sunt quæ in posteritatis quoque memoriâ typis divulgentur Litteræ Regiæ donationem hanc enarrantes atque confirmantes, in Archivo Consistorii Acad. reperiundæ, quare præcipua ex illis apponam: *Vij CHRISTINE — Gøre viterligen, Effter som Vij för detta nådigst hafue gott funnit, at låta Jundera en Academia utbi vår stads Åbo, såsom derigenom Gudz sanna Försambling och Hans beliga Ordz läbra, så och dbet verldzligu Regimentet så mycket mebra, enkannerligen där utbi vårt Storfurstendöme Finland, måtte bliffua styrkt och befremjat; Altså betrachtandes huru bög nödigt dbet vill vara för b:te Academia, at haffua en viss och åbrlig inkompst, hvarutaff så väl Lärarne och andre Officianter, som och Stipendiaterna i berörde Academia, måge effter Staten, som derupå år giordb, tilbörigen bliffua försörjde, och bekomma dberas uppehälle; hvarföre haffue Vij undt och beviliat, som Vij bermedb i dbetta vårt öpne Breffs kraft unne och bevilie mebrb:te Academia effterskrefne Våre och Cronones Landgodz, som åre &c.* Adjicitur hic index specialis omnium horum fundorum, per Satagundiam paroeciasque varias Ditionis Aboënsis juncta *Quæstoris Acad. PETRI GIRS & Supræfecti Arcs Aboënsis* Nob. JOH. ROSENSCHMITT opera, jassu regio diligenter conquisitorum, appositis simul nominibus colonorum, unacum æstimatione cujusque prædii, quanti secundum Provinciæ tabulas agrarias (*Jor-*

nostros in colligendis redditibus suis, interdum nempe aliquanto auctis & amplificatis, vicissim vero ob in-

deböcker) in censum delatum sit. (scil. quoad Öretal, Hemmantal och Mantal) *Vij* haffue och desfsförutban undt och förlänt til h:te Academie utaff effterskreffne beholdne Kyrkiotijonder, som äre: &c. Recententur hic jam XVI. paroeciæ, e quarum granariis publicis assignatæ frumenti portiones in Academiæ usus erogandæ eslent; quibus omnibus hæc demum colophonis loco subjunguntur: *hvilka föreskreffne godz, medb dberas åbrliga vänta, samt Landtogsgården, och förb:te Kyrkiotionder, vår Academia i Abo skall haffua till niuta och beholla, till vår vidare ratification vidb våre angående myndige åbr och Regeringh. Dbet vårt Rijkz och Cammarråd, samt medb LandzHöffdingor och Befallningsmän utbi Abo och Björneborgs Läbn, jempte alle andra som dbetta vedkommor, vete sigb tillhörigen att effterrätta. Till yttermebra visso &c.*

PEHR BRAHE.

JAC. DE LA GARDIE.

CARL GYLLENHIEM.

AXEL OXENSTJERNA.

GABRIEL OXENSTJERNA.

J. Silfverstierna.

Innuunt Acta *Quæstorem Acad.* P. GIRS jam a. 1643. Holmiam ablegatum fuisse cum prædicto reddituum Ordini Academico destinatum indice, ipsumque simul Litteris Consistorii d. 12 Apr. 1643 datis, apud S. R. M. & Proceres Regni de meliori nota commendatum fuisse, quo negotium ei demandatum pro voto succederet. Rem nihilominus ad annum sequentem dilatam fuisse tam ex di-